

JAKÉ ZMĚNY MÁ PŘINÉST VLÁDNÍ NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA?

Vláda v říjnu 2024 předložila Poslanecké sněmovně k projednání **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)**, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony ([sněmovní tisk 829](#)). Poslanecká sněmovna **návrh 28. května 2025 schválila ve třetím čtení**. V rámci návrhu naše organizace oceňuje zejména ukotvení podpory kvality praxí a provázejících učitelů v rámci reformy přípravy učitelů, institucionalizaci školních psychologů, speciálních a sociálních pedagogů a zavedení možnosti indexace škol zohledňující náročnost poskytování vzdělávání v rámci financování. **Novela je tak významná v kontextu obou cílů Strategie 2030+, protože zkvalitňuje přípravu učitelů, snižuje nerovnosti ve vzdělávání a posiluje well-being dětí.**

Novela zákona jako celek má být účinná od 1. září 2025 s řadou výjimek. **Velká část opatření nabývá účinnosti 1. ledna 2026** včetně například institucionalizace podpůrných pozic, podpory provázejících učitelů, indexace škol a převodu financování nepedagogů a ONIV na zřizovatele i většiny hlavních změn uvedených níže.

Mezi hlavní změny patří:

1. Ukotvení podpory kvality praxí a provázejících učitelů
2. Institucionalizace školních speciálních pedagogů a školních psychologů ve větších běžných ZŠ
3. Ukotvení sociálních pedagogů a jejich institucionalizace ve větších běžných ZŠ
4. Zavedení možnosti indexace škol, resp. zohlednění náročnosti poskytování vzdělávání v rámci financování
5. Přesun financování nepedagogických zaměstnanců a ONIV ze státu na zřizovatele
6. Možnost zajistit indexové financování (zejm. ONIV) a další výdaje v oblasti rovného přístupu ze st. rozpočtu („ad hoc normativy“)
7. Regulace růstu PH školy v obdobích s potřebou mimořádných úsporných opatření
8. Rozšíření nároku na jazykovou přípravu pro občany ČR s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka
9. Kritérium minimální velikosti školy, zřizuje-li obec dvě či více škol (slučování škol)
10. Inovace v oblasti konkurzních řízení na ředitele školy či školského zařízení
11. Modernizace institutu školské právnické osoby vč. zřizování vlastních organizačních jednotek, zřizování více zřizovateli a umožnění vzniku klinických škol
12. Úprava podmínek přijímání uchazečů ze zahraničí na SŠ
13. Zavedení duální větve v rámci poskytování praktického vyučování
14. Inovace maturitních zkoušek (komplexní profilová práce, standardizovaná zkouška)
15. Další změny týkající se maturitní zkoušky včetně rozšíření okruhu žáků vzdělávajících se v zahraničí s nárokem na úpravu maturitní zkoušky z ČJ

Další změny:

16. Stanovení spádových obvodů MŠ a ZŠ prostřednictvím elektronického zápisu
17. Financování školních poradenských pracovišť
18. Standardizace diagnostických metod ve školských poradenských zařízeních
19. Zmocnění MŠMT sdružovat údaje školských poradenských zařízení
20. Ukotvení kombinované výuky s distančními prvky
21. Změny přijímacího řízení na SŠ
22. Zvláštní úprava způsobu přijímání do konzervatoří
23. Zrušení povinnosti převodu způsobu hodnocení při přestupu a pro účely přijímacího řízení
24. Zrušení podmínky věku nebo plné svéprávnosti žáků při činnostech v rámci praktického vyučování
25. Zvýšení participace žáků SŠ ve školské radě a další změny ve fungování školské rady
26. Další změny v oblasti vyššího odborného vzdělávání
27. Zavedení kratších programů na VOŠ
28. Označení „diplomovaný specialista (dis.)“ pro některé absolventy konzervatoří a vyšších škol
29. Změny v nostrifikacích zahraničního vzdělání a souvisejících povinnostech krajského úřadu
30. Zrušení zmocnění k vydání vyhlášky, která stanovuje podmínky organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání
31. Povinnost ředitele zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup
32. Odstranění nadbytečné povinnosti ředitele školy ohledně zveřejňování výroční zprávy
33. Změny v oblasti výchovných opatření
34. Změny v oblasti odkladu povinné školní docházky
35. Snížení minimální úrovně ČJ pro učitele 2. st. ZŠ a učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů SŠ
36. Ukončení individuálního vzdělávání i po 1. pololetí
37. Vypuštění požadavku povinné pětileté praxe pro učitele odborných předmětů, praktického vyučování i odborného výcviku
38. Rozšíření odborné kvalifikace učitele uměleckých odborných předmětů
39. Možnost prominout zmeškání lhůty k podání žádosti o dotaci soukromých a církevních zřizovatelů
40. Možnost zřizovat školy a školská zařízení i jinými ministerstvy a ostatními organizačními složkami
41. Možnost zřizovat firemní třídy v rámci „běžných pracovišť“
42. Změny ve věcech školského rejstříku

- 43. Pravomocná rozhodnutí a údaje z rejstříku bude krajský úřad předávat MŠMT elektronicky
- 44. Zrušení zmocnění ministerstva ke stanovení minimálního personálního zabezpečení k zajištění vzdělávání a školských služeb
- 45. Obecnější vymezení organizace plnění úkolů v oblasti přijímání, ukončování a ověřování výsledků vzdělávání
- 46. Metodická pomoc ze strany ČŠI školám při odstraňování nedostatků zjištěných z inspekce
- 47. Změny v obsahu inspekční zprávy

Stručný popis všech téměř 50 změn naleznete v následujících odstavcích.

1. UKOTVENÍ PODPORY KVALITY PRAXÍ A PROVÁZEJÍCÍCH UČITELŮ

Plánované změny navazují na ukotvení pozice provázejícího učitele v novele zákona o pedagogických pracovnících schválené v červnu 2023 a **přinášejí provázejícím učitelům (PU) konkrétní parametry podpory. Navrhovaná podpora má mít zásadní vliv na kvalitu praxí budoucích učitelů** v souladu s probíhající reformou přípravy učitelů.

V současné době vykonávají žáci a studenti praxe pod vedením PU v rámci jejich výuky na MŠ, ZŠ, SŠ. PU, kteří praxe vedou, neprocházejí žádným vstupním vzděláváním, nemají žádnou systematickou podporu ze strany školy, ani instituce (typicky fakulty) připravující učitele, nejsou za svou důležitou roli adekvátně odměněni a pro přípravu a reflexi praxí nemají vyhrazený čas. Ty proto probíhají různorodě, obecně v nedostatečné kvalitě.

Navrhované změny mají vést k tomu, že **PU budou vykonávat specializovanou činnost** spočívající v mentorské podpoře při praxi žáků a studentů oborů a studijních programů v oblasti učitelství v MŠ, ZŠ, SŠ (případně účastníků doplňujícího pedagogického studia). **Podmínkou je dohoda mezi institucí připravující učitele a školou, ve které bude praxe vykonávána.** Za výkon své specializované činnosti při splnění podmínek v plánované novele vyhlášky č. 317/2005 Sb., tj. ve stanoveném minimálním rozsahu 60 hodin za školní rok a při absolvování specializačního studia, bude PU **odměněn příplatkem dle § 133 zákoníku práce (ve výši 1000 až 2000 Kč měsíčně).** Výdaje na specializační příplatky pro PU a související administrativu **budou škole poukázány pomocí nového normativu.** Předpokládá se i novela nařízení vlády č. 75/2005 Sb., která stanoví snížený rozsah přímé ped. činnosti při výkonu této specializované činnosti ve větším rozsahu. Výkon role PU se tak bude odehrávat v rámci úvazku učitele na jeho škole jako součást jeho nepřímé pedagogické činnosti.

Zavedení opatření do systému je v první fázi realizováno formou **pokusného ověřování** od září 2023 do konce roku 2025. Ve školním roce 2024/2025 zahrnuje přes 1200 provázejících učitelů na zhruba 400 školách.

2. INSTITUCIONALIZACE ŠKOLNÍCH SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ A ŠKOLNÍCH PSYCHOLOGŮ VE VĚTŠÍCH BĚŽNÝCH ZŠ

Navrhuje se institucionalizace školních psychologů a školních speciálních pedagogů v běžných ZŠ se 180 a více žáky (v průměru za 3 předcházející roky), jejíž konkrétní podmínky stanoví příslušné nařízení vlády. Školní psycholog a školní speciální pedagog se tak nově stanou v těchto školách standardní součástí pedagogického sboru a nebude možné je poskytnout formou podpůrného opatření. Výpočet úvazku (0,5–2,5 pro obě pozice dohromady) se předpokládá na základě průměrného počtu žáků v běžných třídách dle dat za poslední 3 roky a řediteli ZŠ se stanoví povinnost takového úvazku využít, je-li to vzhledem k vzdělávacím potřebám žáka nebo žáků nezbytné. Naopak žákům vzdělávaným v menších běžných ZŠ bude nadále možné poskytovat podpůrná opatření školní psycholog/školní speciální pedagog (v rozsahu úvazku 0,2 nebo 0,4 v závislosti na velikosti ZŠ).

Navržená právní úprava si klade za cíl umožnit co nejširšímu spektru žáků, kteří vykonávají povinnou školní docházku, využívat služeb školního psychologa/školního speciálního pedagoga (ŠP/ŠSP) a zároveň z dlouhodobého hlediska zajistit profesní stabilitu těchto pozic, a vytvořit tak optimální personální podmínky pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Dále je cílem komplexně zkvalitnit poskytování poradenských služeb, a to ze strany školských poradenských zařízení (ŠPZ) i v rámci jednotlivých škol, a posílit metodické vedení škol běžného vzdělávacího proudu ze strany pedagogicko-psychologické poradny.

Související dílčí změny:

- a. Definování typů školských poradenských zařízení a jimi poskytovaných služeb v zákoně

Doplňují se typy ŠPZ, tedy pedagogicko-psychologická poradna (PPP) a speciálně pedagogické centrum, a stanovují se služby, které zajišťují. Dosavadní legislativní úprava ukotvovala typy ŠPZ a jejich činnost pouze na úrovni prováděcího právního předpisu. Výslovně na úrovni zákona se pro veřejné PPP stanoví povinnost metodického vedení MŠ, ZŠ a SŠ běžného vzdělávacího proudu.

Spádový obvod pro účely metodického vedení škol ze strany PPP určí opatření obecné povahy (OOP) vydané nově podle školského zákona.

- b. Ukotvení povinnosti MŠ, ZŠ a SŠ zajistit činnosti školních poradenských služeb v zákoně

Nově dochází ke specifikaci poradenských služeb zajišťovaných školou na úrovni zákona. Stanovuje se povinnost pro ředitele MŠ, ZŠ a SŠ zajišťovat obecně vymezené poradenské služby a pro jejich poskytování zabezpečit personální kapacity. Účelem poskytování poradenských služeb v MŠ, ZŠ a SŠ je zejména naplňování vzdělávacích možností dětí a žáků s potřebou podpory, a to i dětí a žáků nadaných. Poradenské služby poskytované ve školách budou dále specifikovány vyhláškou. V návaznosti na ukotvení školského logopeda v zákoně o pedagogických pracovnících má vyhláška reflektovat i logopedické poradenské služby.

Stanoví se také, že **složení pracovníků ve škole, kteří se podílejí na poskytování poradenských služeb, stanoví vnitřním předpisem ředitel školy po projednání v pedagogické radě.**

Navíc se stanoví, že **v ZŠ běžného vzdělávacího proudu, které mají nárok na financování činnosti psychologa nebo speciálního pedagoga ze státního rozpočtu** na základě příslušného nařízení vlády, jakož i ve srovnatelných ZŠ běžného vzdělávacího proudu ostatních zřizovatelů, **zajišťuje poradenské služby vždy též psycholog nebo speciální pedagog.**

c. Finanční zajištění pozic školního psychologa a školního speciálního pedagoga v běžných větších ZŠ (PHPmax)

V souvislosti s přípravou nového systému financování těchto pozic v běžných ZŠ se 180 a více žáků bude nutné současně **v prováděcím právním předpisu podrobně specifikovat pro ZŠ zřizované územními samosprávnými celky nebo dobrovolným svazkem obcí maximální počet hodin přímé pedagogické činnosti (PPČ) financovaný ze státního rozpočtu (PHPmax), a to v závislosti na jejich struktuře. PHPmax bude na školu nastaven na základě průměrného počtu žáků ZŠ za předcházející tři roky.** Do celkového počtu nebudou započítáni žáci ZŠ, kteří se výuky ve třídě ve skutečnosti neúčastní, neboť se vzdělávají v zahraničí, v zahraniční škole v ČR nebo mají individuální vzdělávání.

K zajištění financování poskytování podpůrných pedagogických pozic ve školách neveřejných zřizovatelů je připravena novela zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

d. Nastavení spádovosti pedagogicko-psychologických poraden za účelem metodického vedení škol

Opatřením obecné povahy budou stanoveny spádové obvody veřejným PPP ve vztahu k běžným MŠ, ZŠ a SŠ, a to za účelem jejich metodického vedení. Cílem je větší provázanosti poradenského systému a zabezpečení podpory pracovníků ve školách. MŠMT určí spádové obvody tak, aby všechny tyto školy byly přiřazeny ke konkrétním PPP veřejných zřizovatelů na území jednotlivých krajů, v odůvodněných případech zahrne MŠMT do spádového obvodu PPP i školu z území jiného kraje. **Spádový obvod bude nastaven na sídlo PPP, nikoliv na jednotlivá pracoviště. Při stanovování spádových obvodů se zohlední územní blízkost, kapacitní, personální a materiální možnosti PPP.** MŠMT po projednání s krajským úřadem do 30. dubna připraví návrh OOP, proti němuž budou moci zřizovatelé a PPP podat námitky. Následně bude do 30. června vydáno OOP s účinností od 1. září, které uvede výčet škol, kterým daná PPP bude zajišťovat metodickou podporu.

e. Ukotvení povinnosti krajů zajistit podmínky pro poskytování poradenských služeb školskými poradenskými zařízeními a s tím související zmocnění ke zřizování a zrušování školských poradenských zařízení

f. Podpůrné opatření další učitel

Místo podpůrného opatření další pedagogický pracovník bude nově možné doporučit podpůrné opatření další učitel (a v souladu s návrhem této novely také psychologa a speciálního pedagoga).

g. Doplnění cest k získání odborné kvalifikace speciálního pedagoga

Navrhuje se **doplnění další cesty k získání odborné kvalifikace speciálního pedagoga** v rámci novely zákona o pedagogických pracovnících, a to pro absolventy vysokoškolských magisterských studijních programů zaměřených na pedagogiku předškolního věku nebo na přípravu učitelů ZŠ nebo na přípravu učitelů všeobecně- vzdělávacích předmětů SŠ nebo na přípravu vychovatelů nebo studijního oboru pedagogika, kteří zároveň již absolvovali bakalářský studijní program zaměřený na speciální pedagogiku nebo studium k rozšíření odborné kvalifikace pro získání způsobilosti vykonávat speciálněpedagogickou, výchovnou a vzdělávací činnost ve školách a třídách zřízených pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (studium v programu celoživotního vzdělávání realizovaného VŠ). **Tito absolventi získají odbornou kvalifikaci speciálního pedagoga novým studiem k rozšíření odborné kvalifikace pro získání odborné způsobilosti provádět speciálněpedagogické poradenství v navrhovaném rozsahu 150 hodin.** Jde o jedno z opatření, jejichž cílem je snížit nedostatek speciálních pedagogů a zajistit odborné kapacity pro činnost ŠP a ŠSP.

h. Prodloužení doby akreditace vzdělávacího programu DVPP ze současných 3 let na 6 let

V rámci novely zákona o pedagogických pracovnících dochází k **prodloužení doby akreditace u vzdělávacích programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na dobu 6 let.** Návrh je předkládán v návaznosti na novelu zákona o pedagogických pracovnících účinnou k 1. 9. 2023. Touto novelou došlo k výraznému omezení vzdělávacích programů DVPP. MŠMT nadále akredituje pouze vzdělávací programy, které vedou k získání odborné kvalifikace nebo specializace ve školství. Tyto programy jsou zpravidla většího rozsahu (250, 300 až 350 hodin, standardně 4, v některých případech až 6 semestrů) a **s ohledem na požadavek nutné realizace včetně ukončení příslušného programu v době udělené akreditace je současná délka 3 let nedostatečná.** Nově stanovená doba 6 let je zvolena v souladu s udělenou akreditací vzdělávací instituci. U delších programů současně umožňuje opakovanou realizaci jednotlivých kurzů a dává účastníkům prostor pro jejich ukončení v rámci příslušné doby (např. i při přerušení studia). Znamená nižší administrativní zátěž jak pro MŠMT, tak pro vzdělávací instituce.

- i. Vyloučení možnosti zajišťovat výchovu a vzdělávání po nezbytnou dobu a v nezbytném rozsahu nekvalifikovaným pedagogickým pracovníkem, pokud nemohou být tyto činnosti zajištěny psychologem

V rámci novely zákona o pedagogických pracovnících dochází k ukotvení **omezení možnosti využití výjimky zajišťovat výchovu a vzdělávání po nezbytnou dobu a v nezbytném rozsahu pedagogickým pracovníkem, který nesplňuje předpoklad odborné kvalifikace, pokud prokazatelně nelze tyto činnosti zajistit pedagogickým pracovníkem s odbornou kvalifikací, v případě výkonu činnosti psychologa.** Tato úprava odpovídá dlouhodobému stanovisku MŠMT.

3. UKOTVENÍ SOCIÁLNÍCH PEDAGOGŮ A JEJICH INSTITUCIONALIZACE VE VĚTŠÍCH BĚŽNÝCH ZŠ

Opatření, které bylo do návrhu doplněno v Poslanecké sněmovně, **vkládá do zákona o pedagogických pracovnících novou kategorii pedagogického pracovníka „sociální pedagog“.** Tato pozice má zajistit propojení sociální práce a pedagogiky na školách, tedy podporu žáků a jejich vzdělávacích potřeb ve vztahu k jejich rodinnému prostředí, které hraje významnou roli ve vzdělávací úspěšnosti. Zavedením této pozice se tak má zejména předejít předčasným odchodům ze vzdělávání a dokončení střední školy, snížit počet žáků se školním neúspěchem a počet absencí ve vzdělávání. Příspěť má také k dobrému duševnímu zdraví žáků a zdravým sociálním návykům. **Požadovanou kvalifikací** má být a) VOŠ nebo VŠ studium sociální pedagogiky, b) VOŠ nebo VŠ studium sociální práce v kombinaci s kvalifikačním studiem sociální pedagogiky nebo c) Mgr. studium učitelské přípravy + doplňkové studium sociální pedagogiky.

Návrh zavádí také **systémové financování pozice stejně jako u školních psychologů a speciálních pedagogů** skrze nový finanční tok tzv. PHPmax. Financování ze státního rozpočtu budou moci využít všechny ZŠ hlavního vzdělávacího proudu s nárokem na parametrizované financování podpůrných pozic, tedy **ZŠ se 180 a více žáky** (viz bod 2). Školy budou mít **povinnost zajistit primárně služby školního psychologa nebo speciálního pedagoga** a až po naplnění této povinnosti použít prostředky také na služby sociálního pedagoga. Ředitel bude tak mít oprávnění začlenit sociálního pedagoga do svého týmu, nikoliv povinnost. Předpokládá se, že finanční objem pro tyto pozice, včetně sociálního pedagoga, **bude možné navýšit školám v rámci tzv. indexace** (viz bod 4) s ohledem na jejich sociální znevýhodnění. Doposud byl sociální pedagog financován nesystémově skrze projekty OP JAK, Podpora škol z NPO či na náklady zřizovatele, což způsobovalo nestálost a neatraktivitu pozice.

4. ZAVEDENÍ MOŽNOSTI INDEXACE ŠKOL, RESP. ZOHLEDNĚNÍ NÁROČNOSTI POSKYTOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V RÁMCI FINANCOVÁNÍ

Navrhuje se stanovit **možnost pro vládu a MŠMT diferencovat objem stanovených finančních prostředků pro MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatoře v závislosti na náročnosti poskytování vzdělávání.** Tato úprava má přispět ke **snižování nerovností** mezi školami způsobenými nerovným složením žáků se sociálním a ekonomickým znevýhodněním. Předpokládá snížení počtu opakovaných ročníků a vyšší míru dokončení základního a středního vzdělání. Na školách ohrožených sociálním znevýhodněním také udržení nebo

zvýšení počtu kvalifikovaných pedagogických pracovníků. **Nová úprava zajistí možnost diferencovat:**

- prostřednictvím úpravy normativů **stanovení objemu finančních prostředků na netarifní (nenárokové) složky platu pedagogických pracovníků** (osobních příplatků, odměn a cílových odměn, jakož i povinných odvodů) – cílem je zvýšit indexovaným školám prostředky státního rozpočtu na platy ped. pracovníků o 10 % oproti neindexovaným školám, tím ped. pracovníky ocenit a motivovat
- **stanovení výše nově zavedeného PHPmax (prostředky na podpůrné pozice školního psychologa, speciálního a sociálního pedagoga)** tak, aby byly prostředky školám navýšeny podle velikosti a míry sociálního znevýhodnění
- skrze novelizaci příslušných prováděcích právních předpisů **maximální počet odučených hodin výuky, který je hrazený ze státního rozpočtu, a maximální počet hodin PPC v případě MŠ** – cílem je udržení úrovně PHmax před jeho krácením pro indexované školy, PHmax typicky umožňuje učit v menších kolektivech či učit v tandemu
 - možnost tohoto opatření je součástí tzv. „maximální varianty“ s vyšší náročností na st. rozpočet, v případě zvolení preferované tzv. „minimální varianty“ se s touto možností nepočítá

Nastavení indexu sociálního znevýhodnění se finalizuje a promítně se do prováděcích právních předpisů.

5. PŘESUN FINANCOVÁNÍ NEPEDAGOGICKÝCH ZAMĚSTNANCŮ A ONIV ZE STÁTU NA ZŘIZOVATELE

Navrhuje se, že **stát bude v rámci nového systému financovat pouze pedagogickou práci ve veřejných školách a školských zařízeních (ŠZ) zatímco zřizovatelé**, tedy obce, kraje a dobrovolné svazky obcí (DSO), **budou financovat nepedagogickou práci** (např. školníky, kuchaře či administrativní pracovníky), **většinu ostatních neinvestičních výdajů (ONIV)**, např. učebnice a učební pomůcky, vzdělávání učitelů či exkurze, a provozní náklady. V rámci ONIV zůstane možnost hradit ze st. rozpočtu pouze výdaje související se zajištěním výuky plavání nebo odborné přípravy k získání řidičského nebo svářečského oprávnění, stanoví-li RVP povinnost je zajistit. **Ze st. rozpočtu budou také nově financována pouze podpůrná opatření charakteru pedagogické práce** (asistent pedagoga, nově psycholog, speciální pedagog a další učitel). Podpůrná opatření, která nemají charakter pedagogické práce (přepisovatel pro neslyšící, které se k 1. 12. 2024 neposkytuje, tlumočnický českého znakového jazyka, pomůcky) bude z hlediska výdajů zajišťovat škola/ŠZ, resp. její zřizovatel. Zaměstnavatelem nepedagogických zaměstnanců může být (a zpravidla bude) nadále škola.

Změna má zřizovatelům umožnit lépe plánovat rozpočet, motivovat k optimalizaci provozních činností, odbřemenit ředitele a celkově **zajistit vyšší efektivitu financování, které je dle MŠMT aktuálně nastaveno nesystémově a příliš centralizovaně**. Data MŠMT ukazují, že třetina všech škol nevyužívá plně finanční prostředky přidělené na základě normativů pro nepedagogickou práci. Nevýhodou také je, že finance z normativů v případě jiné než pedagogické práce nelze využít na outsourcing – službu (ať už soukromým

dodavatelem, či ze strany zřizovatele, společenství obcí atp.), případně na pořízení nástrojů či přístrojů. Stát tak platí školám činnosti, které často zároveň hradí obec jako externí službu – účetnictví, ICT správa, úklidové služby. Nakonec má změna zajistit větší jistotu učitelům, protože se **zruší možnost využívání financí ze státního rozpočtu určených na odměňování pedagogických pracovníků k dofinancování nepedagogické práce.**

Přesun odpovědnosti za financování bude ze strany státu **zřizovatelům finančně kompenzován úpravou zákona o RUD, resp. navýšením daňových podílů krajů a obcí** (těch, které zřizují školu/ŠZ nebo má na jejich území sídlo škola/ŠZ zřizovaná DSO). Nově se navrhuje systém koeficientů, který umožní v rámci „školského“ podílu (jak v případě obcí, tak **nově i krajů**, který na rozdíl od obcí zahrne pouze objem finančních prostředků určených na nepedagogickou práci a ONIV) **zohlednit objektivní rozdíly ve finanční náročnosti provozu** v přepočtu na jednotkový náklad. Tyto koeficienty a další předpoklady pro rozdělení financí budou specifikovány prováděcími předpisy a umožní v případě potřeby vládě jejich průběžnou aktualizaci na základě aktuálních dat o počtech dětí, žáků a studentů. Zároveň se pro přechodné období navrhuje zohlednění vyšší finanční náročnosti u obcí s malým počtem dětí a žáků. **Pro rok 2026 má jít o celkový objem prostředků 32,4 mld. Kč** – nepedagogická práce 30 mld. Kč, ONIV 1,539 mld. Kč a předpokládaný daňový růst (o cca 3 %) v rozsahu 0,9 mld. Kč. Zhruba 10 mil. Kč by mělo MŠMT poslat pro období září až prosinec 2025 (s účinností změny se totiž původně počítalo již od září 2025).

Nový model má **zohlednit specifické potřeby** různých „typů“ škol a ŠZ, zvýhodnit má děti MŠ, děti v dětských domovech, zohledněny mají být i vyšší náklady ve speciálních školách a třídách. **Přesun odpovědnosti za financování nepedagogické práce a ONIV zahrne i prostředky pro školy zřízené DSO** (tzv. svazkové školy), které byly dosud vyčleněny a nesystémově financovány dotačním způsobem z kapitol MŠMT. Pro přiřazení dětí, žáků a studentů konkrétní obci v případě škol a ŠZ zřízených DSO bude relevantní sídlo školy. **Spolupráce obcí v oblasti svazkových ZŠ má být podpořena motivačním bonusem v rámci RUD.**

Nakonec **finanční prostředky na zabezpečení hmotného zabezpečení – školního stravování budou nově součástí daňového výnosu krajů a obcí** na dítě či žáka. Tedy ze státního rozpočtu budou školským zařízením školního stravování, které nejsou zřizovány kraji, obcemi nebo DSO poskytovány finanční prostředky výhradně na stravované, kteří nejsou dětmi nebo žáky škol zřizovaných kraji, obcemi nebo DSO. Zároveň se řeší situace, kdy škola nezřizovaná krajem, obcí nebo DSO zajišťuje školní stravování v zařízení školního stravování zřizovaném krajem, obcí nebo DSO. V takovém případě se navrhuje tuto skutečnost **zohlednit v rámci dotace poskytované na činnost příslušného druhu školy** tak, aby příslušná škola byla schopna toto hmotné zabezpečení zařízení školního stravování uhradit.

6. MOŽNOST ZAJISTIT INDEXOVÉ FINANCOVÁNÍ (ZEJM. ONIV) A DALŠÍ VÝDAJE V OBLASTI ROVNÉHO PŘÍSTUPU ZE ST. ROZPOČTU („AD HOC NORMATIVY“)

Navrhuje se rozšíření výčtu výdajů, na které lze poskytovat prostředky ze st. rozpočtu pomocí mechanismu tzv. „ad hoc normativů“ umožňující MŠMT pružně reagovat na aktuální potřeby vzdělávacího systému. Tato změna zajistí mechanismus, pomocí kterého může MŠMT školám stanovit další finanční prostředky ze st. rozpočtu „na další nezbytné výdaje k zajištění rovného přístupu ke vzdělávání“, a zachová tak možnost zavedení administrativně nenáročného (bez dotačních výzev) indexového financování škol.

Původní návrh novely totiž předpokládal v rámci indexového financování škol možnost diferenciací stanovení objemu finančních prostředků školám při zohlednění náročnosti poskytovaného vzdělávání, a to včetně prostředků na ONIV. To znamená více peněz na ONIV zejména školám s vyšším podílem sociálně znevýhodněných žáků, případně těch se specifickými potřebami včetně nadaných žáků. Současně ale na základě přijatého pozměňovacího návrhu novela financování ONIV převádí ze st. rozpočtu na zřizovatele škol. **Opatření rozšíření „ad hoc normativů“ proto zachovává účel indexového financování v celém rozsahu a má navíc umožnit lepší zacílení finančních prostředků ve prospěch žáků, protože oproti prostředkům na ONIV bude MŠMT stanovovat ve Věstníku podmínky, kritéria a účel jejich využití.**

7. REGULACE RŮSTU PH ŠKOLY V OBDOBÍCH S POTŘEBOU MIMOŘÁDNÝCH ÚSPORNÝCH OPATŘENÍ

Hlavním principem je vytvoření zmocnění ve školském zákoně, které umožní vládě ČR v obdobích s potřebou mimořádných úsporných opatření regulovat skrze nařízení vlády případné meziroční nárůsty počtu vyučovaných hodin v případech, kdy školám nerostou výkony (tedy i v případech stejného nebo nižšího počtu žáků než v roce předchozím).

Nařízení vlády by pro příslušný kalendářní rok nebo kalendářní roky umožnilo stanovit počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu v dané škole ve stejné výši jako při rozpisu finančních prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu na činnost těchto škol na předcházející kalendářní rok. Vláda však bude mít možnost v takovém nařízení stanovit podmínky, za jakých lze takto stanovený počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu snížit nebo zvýšit, a to až do maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu stanoveného nařízením vlády.

Vláda díky zmocnění bude moci v obdobích, kdy bude potřeba činit mimořádná úsporná opatření, zajistit, že v následujícím školním roce se nezvýší nároky na státní rozpočet. Uvedené druhy škol veřejných zřizovatelů si nebudou moci v důsledku regulace v přijatém nařízení vlády navýšit počet hodin výuky, ledaže by se vešly do podmínek pro případné umožnění nárůstu. Důvodem pro zvýšení stávajícího počtu hodin výuky může být např. u ZŠ situace, kdy počet žáků meziročně narostl a průměrný počet žáků na třídu pro nový školní rok překoná hranici pásma, které odpovídalo průměrnému počtu žáků v předchozím

školním roce. Z hlediska dopadů na kvalitu vzdělávání by nařízení vlády regulovalo hranice PH školy na úrovni předchozího školního roku (pokud by nekleslo pod celkové PHmax školy), jestliže škole neporostou výkony i přesto, že nečerpá celý potenciál PHmax. Kvalita by tak měla být obdobná jako v předchozím roce.

V souvislosti se zaváděnou institucionalizací podpůrných pozic **bude obdobně možné regulovat růst počtu hodin jejich přímé pedagogické činnosti.**

8. ROZŠÍŘENÍ NÁROKU NA JAZYKOVOU PŘÍPRAVU PRO OBČANY ČR S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ VYUČOVACÍHO JAZYKA

Cílem je **zjednodušení procesu poskytování podpory žákům s českým občanstvím s obdobnými potřebami k začlenění do vzdělávání jako žáci-cizinci tím, že se rozšíří cílová skupina bezplatné jazykové přípravy.** Jde o preventivní krok ke zmírnění jejich školní neúspěšnosti, zlepšení well-beingu žáků i celých třídních kolektivů, a tím k vytvoření rovných podmínek ke vzdělávání a maximální rozvoj jejich potenciálu.

Žáci s českým občanstvím, kteří v současném systému měli často pouze omezený přístup k jazykové podpoře, se budou moci této jazykové přípravy účastnit nárokově společně se žáky-cizinci, zpravidla přiřazením do již fungujících skupin. Odpadne nutnost diagnostiky v ŠPZ a podpora bude poskytnuta bezodkladně po posouzení potřebnosti přímo ve škole. K určení, mají-li tito žáci na podporu nárok, bude sloužit v prvním kroku zvláštní metodika, případně v druhém kroku vstupní orientační test. Podaří se tím eliminovat případy, kdy někteří žáci s českým občanstvím na podporu vůbec nedosáhli.

Žáci s českým státním občanstvím s potřebou podpory v ČJ tedy nebudou už čerpat podporu z podpůrných opatření, ale v rámci systémové jazykové podpory žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Obdobnou úpravu spočívající v rozšíření cílové skupiny MŠMT předpokládá i u MŠ a SŠ.

V této souvislosti lze doplnit, že již došlo k úpravě vyhlášky č. 48/2005 Sb., která stanovuje podmínky jazykové přípravy v ZŠ a rovněž nárok na jazykovou podporu, který byl ve školním roce 2023/2024 maximálně 12 měsíců plnění povinné školní docházky v ČR. Od září 2024 je v platnosti novela, která v souvislosti s prodloužením jazykové přípravy upravuje nárok na jazykovou přípravu na 24 měsíců po zahájení plnění povinné školní docházky v ČR. Jazyková příprava se odehrává v kraji určené ZŠ v rozsahu 400 hodin po dobu 20 měsíců.

9. KRITÉRIUM MINIMÁLNÍ VELIKOSTI ŠKOLY, ZŘIZUJE-LI OBEC DVĚ ČI VÍCE ŠKOL (SLUČOVÁNÍ ŠKOL)

Úprava zavádí nová pravidla, na jejichž základě musí mít každá obcí zřizovaná právnická osoba vykonávající činnost MŠ, ZŠ a SŠ nebo kombinaci těchto činností v posledních 3 letech alespoň jednu nejméně 180 dětí/žáků k 30. září. **Povinností obcí bude tudíž spojit výkon činnosti MŠ, ZŠ a SŠ, které zřizují, pokud mají nižší počet dětí/žáků než 180. Původní pracoviště malých škol zůstanou zachována a budou fungovat pod jedním spojeným ředitelstvím.** V rámci řízení školy mohou být pro jednotlivá pracoviště zavedeny pozice zástupců ředitele nebo vedoucích učitelek. Obcím tato úprava ponechává velkou

míru volnosti ve způsobu, jakým svoji síť škol reorganizují. Naplňovat nové podmínky budou povinny nejpozději **do tří let** po nabytí účinnosti, resp. přechodné období zahrnuje tři po sobě jdoucí 30. září.

Hranice 180 dětí nebo žáků **neplatí za situace, kdy obec zřizuje pouze jednu právnickou osobu** vykonávající činnost mateřské, základní nebo střední školy, případně jejich kombinace. Důležité je, že nelze mít obcí zřízeny např. dvě právnické osoby (MŠ a ZŠ), kdy každá má 90 žáků. Pokud však bude existovat právnická osoba vykonávající činnost MŠ a ZŠ, přičemž počet dětí a žáků bude jednou za 3 roky 180 a více, lze zřídit další právnickou osobu. **Dále se hranice 180 dětí nebo žáků nevztáhne** na MŠ, ZŠ a SŠ pro handicapované děti, žáky a studenty, základní školy speciální a na MŠ, ZŠ a SŠ s vyučovacím jazykem národnostní menšiny.

Touto změnou má dojít k **vytvoření předpokladů pro dosažení úspor v provozních výdajích škol** v obcích, které zřizují více škol, a ke **zvýšení prostoru pro pedagogické vedení škol**. V současné době není zavedena dolní hranice velikosti školy, systém spádových škol zřizovaných obcemi se tedy vyznačuje velkým podílem malých škol (pod limitem 180 dětí/žáků se nachází 64 % škol). Tento systém vede k výrazné provozně-ekonomické neefektivitě a vzhledem k vysoké autonomii škol klade vysoké nároky na zajištění potřebného množství kvalitních ředitelů škol. Ty pak zahrnuje vysokým množstvím administrativy a ponechává málo času na pedagogický leadership, čímž je limitován rozvoj kvality škol.

10. INOVACE V OBLASTI KONKURZNÍCH ŘÍZENÍ NA ŘEDITELE ŠKOLY ČI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Další změnou je **zakotvení automatického zániku funkce ředitele školy nebo školského zařízení (ŠZ) při jmenování nového ředitele**. Pokud bude v konkursu vybrán nový ředitel školy/ŠZ, pak se stávající ředitel považuje za odvolaného ke dni předcházejícímu dni jmenování vítěze konkursu. Současně **pokud bude za vítěze konkursu určen stávající ředitel, nebude tento odvolán a znovu jmenován**, ale prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po určení vítěze konkursu mu začne běžet nové šestileté období. Cílem je snížení administrativní zátěže spojené s konkurzním řízením.

Dále dochází k upřesnění jednoho z odvolacích důvodů. Dle dosavadního znění zákona může zřizovatel odvolat ředitele školy/ŠZ v případě závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z jeho činností, úkolů a pravomocí na vedoucím pracovním místě ředitele. **Návrhem dochází ke specifikaci tohoto odvolacího důvodu tak, že toto porušení může spočívat také specificky v nedostatečném zajištění odpovídající odborné a pedagogické kvality vzdělávání a školských služeb.** Zdůvodnění takového postupu bude vycházet zejména ze zjištění v rámci inspekční činnosti ČŠI, případně kontrolní činnosti zřizovatele. Problematickým na současném znění je příliš obecné vymezení, kdy není dostatečně srozumitelným a pro zřizovatele akceptovatelným hlediskem taktéž úroveň pedagogického řízení a kvality poskytovaného vzdělávání a služeb. Tyto důvody jsou pro zřizovatele hůře postihnutelné a prokazatelné, s obecným

vymezením tak chybí vůle z těchto důvodů ředitele odvolávat. Zároveň tímto krokem tedy dojde k posílení role ČŠI.

Dochází k doplnění možnosti postupu zřizovatele v případě, že škola nemá ředitele (například z důvodu jeho náhlé rezignace, úmrtí apod). Nově bude v takovém případě **zřizovateli umožněno jmenovat bez konkursního řízení ředitele jiné jím zřizované školy téhož druhu**, pokud s takovým postupem bude souhlasit jednak příslušný ředitel, a dále školská rada školy, na které má být jmenován. Pokud s takovým postupem zřizovatele výše jmenování vysloví souhlas, **může zřizovatel tohoto ředitele odvolat z dosavadního pracovního místa, může jej však také nechat působit ve funkci ředitele na obou školách**. Jmenováním ředitelem jiné školy však nezačíná nové funkční období, řediteli dále běží aktuální šestileté období zahájené na předchozí škole. Návrh má podpořit také mobilitu ředitelů a využívání zkušených kapacit tam, kde je dle zřizovatele prostor pro zlepšení.

Novela nakonec zavádí také **povinnost vyhlášení konkursu na ředitele školského poradenského zařízení (ŠPZ)**, a to i v případě, že právnická osoba vykonává mimo činnosti ŠPZ i činnost školy či jiného ŠZ, ke konci šestiletého funkčního období stávajícího ředitele. Toto opatření a **přítomnost zástupce MŠMT ve výběrové komisi** (má být upraveno prováděcím právním předpisem) posílí možnost podporovat kvalitu poradenského systému z centrální úrovně.

11. MODERNIZACE INSTITUTU ŠKOLSKÉ PRÁVNICKÉ OSOBY VČ. ZŘIZOVÁNÍ VLASTNÍCH ORGANIZAČNÍCH JEDNOTEK, ZŘIZOVÁNÍ VÍCE ZŘIZOVATELI A UMOŽNĚNÍ VZNIKU KLINICKÝCH ŠKOL

Školský zákon nově umožní **školské právnické osobě (ŠPO)** zřizované krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí **zřídit si organizační jednotky pro výkon činnosti školy nebo školského zařízení**. Takovéto organizační jednotky si budou moci zřídit nejen veřejní zřizovatelé, ale také zřizovatelé soukromí. Díky navrhovaným úpravám budou mít dále veřejní zřizovatelé **možnost zřídit společně jednu ŠPO s organizačními jednotkami**, přičemž tato možnost bude dána i soukromím zřizovatelům. Již existující školy budou moci převést pod tuto ŠPO se zachováním názvu jednotlivých škol, a zároveň, bude-li to tak nastaveno v rámci vnitřní organizační struktury, **mohou stávající ředitelé škol vést i nadále „své“ školy jakožto organizační jednotky**.

Nově se zavádí možnost, že veřejný zřizovatel může zřídit ŠPO společně s veřejnou VŠ. Cílem tohoto návrhu je **možnost účasti veřejné VŠ jako spoluzřizovatele veřejné školy ve ŠPO. Tak mohou například vzniknout „klinické školy“**. Do budoucna by to umožnilo například také integraci VOŠ v krajích do jednoho celku (s více pracovišti) a s jasnou vazbou na VŠ v daném regionu (s ohledem na návaznost a prostupnost studia).

Bude-li zřizovatelem ŠPO s organizačními jednotkami obec, může být pro organizační jednotku stanoven samostatný školský obvod. Orgánem ŠPO zřízené více veřejnými zřizovateli bude nově nejen ředitel ŠPO, ale také rada. Ve vztahu k organizačním jednotkám je upravena problematika názvu ŠPO a jednotlivých organizačních jednotek, nastavení školských obvodů a zápis organizačních jednotek do školského rejstříku. Např. bude platit, že ačkoli je organizační jednotka zřízena vymezením ve zřizovací listině, tak samotnou činnost školy nebo školského zařízení bude moci organizační jednotka vykonávat až okamžikem zápisu dané činnosti do školského rejstříku.

12. ÚPRAVA PODMÍNEK PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ ZE ZAHRANIČÍ NA SŠ

Úprava rozšiřuje okruh uchazečů, kteří se vzdělávali v zahraničí, na něž se bude vztahovat úprava přijímacího řízení ke vzdělávání na SŠ. **Nárok na úpravu podmínek přijímacího řízení spočívající v prominutí přijímací zkoušky z českého jazyka (jednotné i školní) by měli mít uchazeči, kteří se v zahraničí vzdělávali alespoň 2 školní roky v předcházejících 3 letech před školním rokem, ve kterém podávají přihlášku, nebo jeden školní rok z předcházejících 3 let v případě, že se uchazeči vzdělávají ve škole mimo území ČR i ve školním roce, ve kterém podávají přihlášku (žádost je součástí přihlášky).**

Navrhovaná změna je příznivější pro osoby, které se sice převážnou část plnění povinné školní docházky (PŠD) vzdělávaly ve škole nezařazené ve školském rejstříku a v jiném jazyce než českém, ale např. teprve v předposledním nebo posledním roce plnění PŠD nastoupily do české školy. Jejich znalost češtiny je značně omezena a nemožnost prominutí přijímací zkoušky z ČJ podle stávajícího znění ustanovení je vnímána jako diskriminační. Aktuálně je totiž stanoveno, že na prominutí přijímací zkoušky z ČJ mají nárok osoby, které získaly předchozí vzdělání ve škole mimo území ČR, pokud si o to požádají – znalost ČJ se v těchto případech ověřuje rozhovorem. Současná úprava vede tedy k situacím, kdy žáci, kteří v ČR studují například jen druhé pololetí 9. ročníku, na tuto možnost již nedosáhnou. Nově tedy nárok na prominutí zkoušky budou mít například uchazeči, kteří se v zahraničí vzdělávali od 6. do 7. ročníku a v českém jazyce potom v 8. a 9. ročníku.

Zároveň se snahou o snížení administrace se v prováděcím právním předpisu automaticky stanoví u těchto uchazečů **nárok** u přijímací zkoušky (jednotné i případně školní) **na navýšení času o 25 % a poskytnutí překladového slovníku**. Toto podpůrné opatření bude poskytnuto bez nutnosti doporučení ŠPZ. Stejně tak bude mít tento okruh uchazečů u přijímacího řízení na SŠ i VOŠ **nárok i na úpravy dalších zkoušek** (např. možnost u zkoušky z matematiky použít slovník spisovné češtiny). Přesný rozsah úprav stanoví vyhláška.

13. ZAVEDENÍ DUÁLNÍ VĚTVY V RÁMCI POSKYTOVÁNÍ PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ

Navrhuje se doplnit provázání odpovědnosti školy za praktické vyučování se zaměstnavateli (ZL) **přenesením části povinností a odpovědnosti za praktické vyučování na tzv. poskytovatele**. Tím by došlo k vytvoření „školsko-zaměstnavatelského“ systému **odborného vzdělávání**, v němž jsou více využívány prvky duálního praktického vyučování. Hlavním rysem duálního praktického vyučování je, že **významná část praktického vyučování nebo praktické vyučování jako celek je realizováno na pracovištích ZL, u nichž byla ověřena způsobilost k poskytování praktického vyučování zástupci ZL s celostátní působností**. Tento ZL **odpovídá za organizaci, obsah a kvalitu praktického vyučování žáka a za tímto účelem hradí náklady spojené s financováním praktického vyučování a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáka**. V systému duálního vzdělávání se žákovi poskytuje odborné vzdělávání na základě **smlouvy o duálním vzdělávání** uzavřené mezi ZL a SOŠ, a případně i smlouvy o realizaci duálního vzdělávání uzavřené mezi ZL a žákem. Stanovuje se také **oprávnění ČŠI provádět inspekční činnost u duálních**

poskytovatelů. V současném systému řízení odborného vzdělávání a přípravy chybí totiž aktivní role ZL. Spolupráce s firmami má umožnit studentům získávat praktické zkušenosti v reálném pracovním prostředí, klíčové pro rozvoj praktických dovedností a lepší připravenost na vstup do pracovního života.

Konkrétně se tedy doplňují ustanovení popisující **základní parametry spolupráce odborných škol s budoucími ZL** v rámci „školní“ přípravy. Hlavními body návrhu jsou např. ověření způsobilosti poskytovatelů poskytovat duální praktické vyučování **certifikací** od ZL svazů s celostátní působností, upřesnění **povinnosti poskytovatele** zahrnující např. povinnost souladu poskytovaného duálního praktického vyučování s organizací výchovy a vzdělávání ve SŠ, zajistit BOZP žáků, informovat školu o výsledcích duálního praktického vyučování žáka, ale také **povinnost školy** zpracovat ŠVP ve spolupráci s poskytovateli duálního praktického vyučování, možnost odchylek ve ŠVP v uspořádání organizace vzdělávání (zejména v praktickém vzdělávání). Dále povinnost mít odpovídající materiální vybavení, zavedení pozice Instruktora praktického vyučování a způsob spolupráce školy a instruktora nebo požadavku na zajištění učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku s příslušnou odbornou kvalifikací, doplnění vztahu žáka k poskytovateli ve věcech hodnocení a omlouvání nepřítomnosti žáka na pracovišti poskytovatele nebo doplnění možnosti i poskytovatele účastnit se závěrečné nebo maturitní zkoušky.

14. INOVACE MATURITNÍCH ZKOUŠEK (KOMPLEXNÍ PROFILOVÁ PRÁCE, STANDARDIZOVANÁ ZKOUŠKA)

Cílem novely je zavést nové prvky profilové části maturitní zkoušky. Jedním z těchto prvků je zavedení způsobu konání několika zkoušek zpracováním **komplexní profilové práce na SŠ**. Komplexní profilová práce s obhajobou propojí zkoušky ze všech předmětů profilové části maturitní zkoušky. Hlavním cílem zavedení tohoto nového způsobu realizace profilové zkoušky na SŠ je ověření komplexních odborných znalostí a dovedností žáka v souvislosti s reálným prostředím zaměstnavatelů. **Jedná se o nabídku nového alternativního způsobu** konání maturitní zkoušky k ostatním formám zkoušek profilové části maturitní zkoušky tzn., že tento nový způsob realizace profilové maturitní zkoušky nenahrazuje dosavadní formy maturitní zkoušky. Zásadním a nezbytným prvkem komplexní profilové práce je **spolupráce s budoucími zaměstnavateli** a zároveň tento způsob bude vytvářet nové příležitosti v oblasti spolupráce mezi členy pedagogického sboru školy, a to již ve fázi zadání komplexní profilové práce, ale také i při jejím zpracování a následné obhajobě.

Na základě v minulých letech probíhajících pokusných ověřování se taktéž navrhuje **možnost nahrazení části jedné nebo celé jedné profilové maturitní zkoušky standardizovanou zkouškou** (dle seznamu). Žáci budou mít na vysvědčení o maturitní zkoušce uvedený stupeň prospěchu. Navrhovaná možnost nahrazení navazuje na již existující možnost nahrazení profilové zkoušky z cizího jazyka výsledkem úspěšně vykonané standardizované jazykové zkoušky. **Nově se však nabízí možnost nahrazení pouze části zkoušky jazykovým certifikátem** zejména pro střední odborné školy (s obory vzdělání M a L), jež v rámci ústní zkoušky též ověřují znalost odborné terminologie vztahující se ke vzdělávací oblasti odborného vzdělávání, což žádná standardizovaná zkouška neověřuje.

15. DALŠÍ ZMĚNY TÝKAJÍCÍ SE MATURITNÍ ZKOUŠKY VČETNĚ ROZŠÍŘENÍ OKRUHU ŽÁKŮ VZDĚLÁVAJÍCÍCH SE V ZAHRANIČÍ S NÁROKEM ÚPRAVU MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČJ

- a. Rozšiřuje se okruh žáků, kteří se vzdělávali ve škole mimo území ČR, s nárokem na úpravu podmínek a způsobu konání maturitní zkoušky ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura. Nárok se bude týkat těch, kteří se ve škole mimo území ČR vzdělávali 2 roky (podle stávající úpravy 4 roky) z předchozích osmi let (nově včetně školního roku, ve kterém konají maturitní zkoušku). Žádost je součástí přihlášky ke zkoušce.
- b. Dále se doplňuje, že jako zkušební předmět společné části maturitní zkoušky v případě cizího jazyka si může žák zvolit pouze takový cizí jazyk, z nabídky stanovené prováděcím právním předpisem, který je vyučován „podle školního vzdělávacího programu“ ve škole, jíž je žákem. Podle stávající právní úpravy bylo možné konat zkoušku z cizího jazyka, který byl vyučován ve škole (dle jakéhokoliv RVP i ŠVP). Poté, co byly písemná práce a ústní zkouška přesunuty do profilové části, je nutné provést tuto úpravu, neboť profilace maturitní zkoušky s sebou nese nutnost vazby na odborná témata a slovní zásobu daného oboru.
- c. Zkouška matematika rozšiřující byla poprvé do modelu maturitní zkoušky zapojena novelou školského zákona č. 284/2020 Sb. V rámci této novely však nesplňovala podmínku pro zveřejnění katalogu požadavků k této zkoušce 48 měsíců před konáním zkoušky. Situace byla řešena přechodným ustanovením. **Nově však již bude katalog požadavků i pro zkoušku matematika rozšiřující zveřejněn více jak 48 měsíců před konáním zkoušky.**
- d. V případě přihlašování žáků k maturitní zkoušce je **stanovena povinnost žáka se přihlásit k prvnímu termínu konání maturitní zkoušky** následujícím po úspěšném ukončení posledního ročníku vzdělávání, čímž nebudou vznikat případy, kdy se žáci posledních ročníků k maturitní zkoušce nepřihlašovali.
- e. Stanovuje se také **oprávnění ředitele školy pověřit konkrétního učitele zajištěním řádného průběhu** praktické zkoušky, písemné zkoušky nebo písemné práce. Jedná se o zkoušky, u kterých není vždy nutná přítomnost celé maturitní komise. Navrhuje se také zcela nové znění, které dává tomuto pověřenému učiteli **oprávnění vyloučit žáka ze zkoušky**, pokud žák závažně porušil pravidla konání zkoušky, typicky opisováním, vyrušováním ostatních či použitím nedovolené pomůcky. Učitel rozhoduje bezprostředně.

16. STANOVENÍ SPÁDOVÝCH OBVODŮ MŠ A ZŠ PROSTŘEDNICTVÍM ELEKTRONICKÉHO ZÁPISU

Návrh nově vytváří spádové obvody MŠ a ZŠ pro plnění povinné školní docházky prostřednictvím elektronického zápisu v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN), který provozuje Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK). Obce jsou nyní povinny stanovovat spádové obvody škol prostřednictvím vydávání obecně závazných vyhlášek. Jde o administrativně složitý postup, který dále způsobuje absenci aktuálních údajů a vysoké náklady spojené s jejich (tzv. „ručním“) zpracováním. Současná

úprava neumožňuje efektivní práci s daty o spádových obvodech a vytváří vysokou administrativní zátěž na straně obcí. Změna má tedy významně přispět k digitalizaci agend a snížení administrativy na straně obcí. Zároveň má toto opatření znamenat zásadní podporu pro řízení vzdělávací soustavy v kontextu snižování nerovností ve vzdělávání, neboť bude možné jednoduše sledovat vymezení spádových obvodů v příslušných územích, aniž by bylo třeba ručně vyhledávat vyhlášky a případně jejich aktualizace.

17. FINANCOVÁNÍ ŠKOLNÍCH PORADENSKÝCH PRACOVÍŠŤ

Navrhovaná změna spočívá v **přechodu od krajských normativů k centrálnímu financování školských poradenských zařízení (ŠPZ) na základě celostátních normativů**. Tento krok umožní ze strany MŠMT sjednocení výše finančních prostředků **na pedagogickou práci** a odstraní regionální rozdíly. Porovnání krajských normativů ukazuje nejednotnost ve způsobu stanovení mezi kraji, což vede k rozdílům ve financování ŠPZ. Tyto rozdíly v tuto chvíli způsobují např. nepoměr počtu klientů na pedagoga, což může negativně ovlivnit kvalitu poskytovaných služeb. Výslovně se také zakotvuje skutečnost (relevantní pro financování), že ŠPZ poskytují jejich činnosti individuální nebo skupinovou formou. Cílem je tedy **zlepšit dostupnost a kvalitu** poradenských služeb ve všech regionech. Účinnost tohoto opatření se navrhuje od 1. ledna 2027.

18. STANDARDIZACE DIAGNOSTICKÝCH METOD VE ŠKOLSKÝCH PORADENSKÝCH ZAŘÍZENÍCH

Doplňuje se **povinnost školských poradenských zařízení volit postupy, nástroje a metody odpovídající účelu poskytované služby a vycházející z aktuálního stavu poznatků příslušné vědní disciplíny**, včetně dostupných standardizovaných diagnostických postupů, nástrojů a metod. Zásadní zjištění z hlediska vzdělávacích potřeb je nutné založit na **využití několika postupů**.

19. ZMOCNĚNÍ MŠMT SDRUŽOVAT ÚDAJE ŠKOLSKÝCH PORADENSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Zavádí se **zmocnění MŠMT**, popřípadě jím zřízené právnické osoby, **sdruzovat pro statistické účely a pro účely plnění dalších povinností stanovených zákonem v anonymizované podobě údaje** ze zpráv a doporučení, doporučujících posouzení k odkladu povinné školní docházky a vyjádření k individuálnímu vzdělávání žáka **vydávaných školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ)**. Tedy informace o doporučených podpůrných opatřeních, využitých diagnostických nástrojích, podkladech, z nichž ŠPZ při svých závěrech vycházelo, konkretizaci způsobu vzdělávání a jeho odůvodnění a dalších aspektech podstatných pro zajištění informovanosti MŠMT ve věci směřování metodické podpory či přijetí legislativních a jiných systémových opatření. Podrobnosti stanoví MŠMT prováděcí právním předpisem.

20. UKOTVENÍ KOMBINOVANÉ VÝUKY S DISTANČNÍMI PRVKY

Cílem je **zavedení možnosti kombinované výuky (KV) na SŠ, konzervatořích a VOŠ** s denní formou vzdělávání, definování KV a jejích hlavních principů. Rozumí se jí **plánované a systematické střídání výuky ve škole (prezenčně) a mimo školu (distančně)**. Plánované střídání znamená, že model KV systematicky sleduje stanovený cíl KV, je pevně zakotven v ŠVP a školním řádu, případně ve vnitřním řádu a zařazování distanční výuky není nahodilé. KV není zaváděna proto, aby primárně řešila jednorázové situace, ale např. zajištění výuky v období maturit nebo přijímacích zkoušek, pokud bude takto řešeno plánovaně každý rok. V RVP bude jasně stanoven prostor v obsahu oboru vzdělání, kde bude umožněna KV. **Maximální možný rozsah distančních prvků výuky je 40 % vyučovacích hodin ve školním roce.** Souhlas (a jeho odejmutí) s KV dává školská rada. Doplnuje se také zmocnění k vydání prováděcího právního předpisu, který bude stanovovat bližší podmínky její organizace a průběhu.

Rozsah a forma popisu modelu KV ve ŠVP školy je ponechána v kompetenci školy. S přechodem na KV se nezmění obsah vzdělávání žáka/studenta (je dán RVP), proto není třeba zadávat úpravy ŠVP s přechodem na KV jako povinné. Vhodný rozsah popisu modelu KV bude předmětem metodických pokynů a publikovaných příkladů dobré praxe. Klasifikace, sledování a omlouvání absence bude ošetřeno ve školním řádu. Školy budou realizovat KV jako „kombinovanou výuku“ (realizovanou v rámci „denní formy vzdělávání“), a ne jako „kombinovanou formu vzdělávání“ (definovanou školským zákonem pro SŠ), zápis do školského rejstříku nebude nutný. ČŠI nebude mít zákonnou možnost kontrolovat přímo vzdělávací proces v rodině (navštěvovat domácnosti žáků/studentů), ale **bude mít právo se připojovat online a kontrolovat průběh hodin při synchronní části výuky.**

Žák/student se přestává účastnit KV na žádost svého zákonného zástupce (nebo svou, je-li zletilý), a to bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 3 pracovních dnů ode dne doručení žádosti řediteli školy, není-li dohodnuto jinak. Obdobně škola **zajistí do 3 pracovních dnů zázemí ve škole** pro účast žáka nebo studenta na KV. Ve dnech, kdy probíhá distanční část výuky KV, žák má **nárok na účast ve školní družině a školní stravování** ve školní jídelně. Pokud je žák ubytován v domově mládeže, škola zajistí prostory pro jeho pobyt ve škole v době, kdy by jinak probíhala prezenční výuka, pokud se žák nevzdělává z jiného místa. Rozsah poskytovaných služeb domem mládeže se nemění se zavedením KV.

21. ZMĚNY PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ NA SŠ

Navržené změny mají **zlepšit systém přijímacího řízení a elektronizaci přihlášek na SŠ.** Jedná se o:

- zrušení možnosti podávání přihlášky výpisem / hybridní formy přihlášky, uchazeč tedy bude moct přihlášky na SŠ podat jen listinnou nebo jen elektronickou formou (doted' bylo možné kombinovat)
- povinnost uvést do kritérií termín pro seznámení s podklady rozhodnutí
- omezení lhůty pro zpětvzetí (části) přihlášky
- omezení při elektronickém podávání přihlášek na jednu platnou
- elektronizaci předávání doporučení k uzpůsobení podmínek uchazečů se speciálními vzdělávacími potřebami

- procesní zajištění jednotnosti podmínek konání jednotné přijímací zkoušky - nebude například možné, aby jeden ředitel posoudil tak, že uchazeči se ČJ promíjí, a druhý ředitel naopak
- povinnost uvést na seznam ne/přijatých poučení o možnosti podat odvolání
- ředitel bude moci ve 2. kole mohl vyhlásit více termínů školní přijímací zkoušky
- nově se do 2. kola na maturitní obor vzdělání bude moci hlásit kdokoli, bez ohledu na to, zda se hlásil v 1. kole - pokud uchazeč nekonal v 1. kole jednotnou zkoušku, pak i v 2. kole za ni bude mít 0 bodů
- stanovení fikce zpětvzetí úmyslu vzdělávat se ve 3. a dalších kolech - nyní se uchazeč musí nejdříve vzdát práva na přijetí na původní škole a poté potvrdit zájem vzdělávat se na nové škole. Díky této změně uchazeč bude moci pouze potvrdit zájem na nové škole, s čímž zákon spojí fikci, že se vzdává přijetí na původní škole. Lhůtu pro potvrzení úmyslu ve 3. a dalším kole nově stanoví vyhláška.
- stanoví se, že platnost lékařského posudku pro účely přijímacího řízení bude 1 rok ode dne vydání. Uchazeč tak bude moci využít posudek i pro další kola přijímacího řízení, pokud neuspěje v prvním kole.

22. ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVA ZPŮSOBU PŘIJÍMÁNÍ DO KONZERVATOŘÍ

Upravuje se zvláštní postup podávání přihlášek do konzervatoře. Přijímací zkoušky na konzervatoře „talentovky“ (TZ) se nyní budou konat před 1. kolem jednotného přijímacího řízení, tak aby termíny nekolidovaly a děti usilující o studium na konzervatoři nebyly v jednotném dvoukolovém přijímacím řízení znevýhodněny. Mění se tak termín konání TZ z jara na leden, jako tomu bylo do roku 2024. Rozhodnutí o přijetí do konzervatoře musí být vydána v předstihu před jinými obory (předpoklad do 10. února). Vydání rozhodnutí proběhne v období, kdy se budou podávat přihlášky do jiných oborů vzdělání. Druhá, třetí a další kola přijímacího řízení do konzervatoře probíhají obvyklým způsobem.

Uchazeč, který podal samostatnou přihlášku do konzervatoře, bude moci v obvyklém termínu (podle současného právního stavu do 20. února) **podat i další přihlášku do jiných oborů.** Pokud uchazeč podá dvě přihlášky na konzervatoř, následně může podat tři přihlášky na obory vzdělání bez TZ, ale již žádnou přihlášku na obor vzdělání s TZ. Pokud uchazeč podá jednu přihlášku na konzervatoř, následně může podat tři přihlášky na obory vzdělání bez TZ a jednu přihlášku na obor vzdělání s TZ.

Pokud uchazeč byl přijat do konzervatoře a podal další přihlášku a vezme přihlášku na jiný obor zpět (v termínu), pak platí přijetí do konzervatoře. Pokud neuspěje na žádný jiný obor, pak platí přijetí do konzervatoře. Pokud uspěje na jiný obor a chce nastoupit na jiný obor, pak nemusí činit nic, neboť se stanoví právní fikce, že bude přijat pouze na tento jiný obor (vzdát přijetí se musí pouze v případě, pokud by chtěl podat přihlášku do dalšího kola přijímacího řízení).

Nakonec se sjednocuje prokázání zdravotní způsobilosti pro přijetí do konzervatoře s právní úpravou přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.

23. ZRUŠENÍ POVINNOSTI PŘEVODU ZPŮSOBU HODNOCENÍ PŘI PŘESTUPU A PRO ÚČELY PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Ruší se povinnost převést závěrečné slovní hodnocení do klasifikace nebo naopak v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Ustanovení, které ukládá škole povinnost převést

slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení na SŠ, je upravena tak, že škola bude povinna toto provést pouze na žádost zákonného zástupce (tedy pokud to SŠ skutečně vyžaduje). Cílem je odstranit/snížit nedůvodnou byrokratickou zátěž ZŠ v těchto situacích.

24. ZRUŠENÍ PODMÍNKY VĚKU NEBO PLNÉ SVÉPRÁVNOSTI ŽÁKŮ PŘI ČINNOSTECH V RÁMCI PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ

Hlavním záměrem je umožnit žákům v dostatečném rozsahu práci s řetězovou pilou a práci na elektrickém zařízení v rámci praktického vyučování pod přímým dohledem. Na nezletilé žáky SŠ se totiž při praktickém vyučování vztahují právní předpisy v oblasti bezpečnosti práce, které váží řadu činností na zletilost a do budoucna lze očekávat jejich zpříšňování. V důsledku nové úpravy budou vytvořeny podmínky pro to, aby bylo i do budoucna všem nezletilým žákům umožněno osvojení všech potřebných kompetencí stanovených příslušným rámcovým vzdělávacím programem. To je činěno **zrušením podmínky věku nebo plné svéprávnosti žáků při činnostech v rámci praktického vyučování za splnění podmínek stanovených zákonem**, tj. za předpokladu, že škola zajistí, že je činnost vykonávána pod přímým dohledem odborně způsobilé osoby. Jinými slovy se přijímá zvláštní úprava, že požadavek na plnou svéprávnost se neuplatní. Díky tomu budou absolventi dotčených oborů vzdělání plně uplatnitelní na trhu práce.

25. ZVÝŠENÍ PARTICIPACE ŽÁKŮ SŠ VE ŠKOLSKÉ RADĚ A DALŠÍ ZMĚNY VE FUNGOVÁNÍ ŠKOLSKÉ RADY

Ve SŠ bude nově aktivní a pasivní volební právo do školské rady (ŠR) náležet nejen zákonným zástupcům nezletilých žáků, ale i **samotným nezletilým žákům SŠ** s výjimkou žáků nižšího stupně víceletého gymnázia a odpovídající části osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře (výjimka věkově odpovídá žákům ZŠ). Tedy mladistvým osobám, u kterých je toto právo přiměřené jejich rozumové a volní vyspělosti (zletilým žákům tato práva již náleží). Zároveň se jasně stanoví, že zákonní zástupci nezletilých žáků mají dohromady jeden hlas za každého žáka. Formulace se rovněž upravují tak, aby bylo zřejmé, že ukončením právního vztahu ke škole přestane být daný zástupce ve školské radě jejím členem.

Dále se **rozšiřuje pravomoc ŠR, zejména o oprávnění přímo projednávat podněty, oznámení a stížnosti týkající se vzdělávání a poskytování školských služeb**. Jasně se stanoví, že informace o složení ŠR a zejména způsob podávání podnětů, oznámení a stížností ŠR, musí být zveřejněno způsobem umožňujícím dálkový přístup. Rozšiřuje se také výčet dokumentů, ke kterým je ředitel školy povinen ŠR umožnit přístup a informace o hospodaření a rozpočtu školy (ŠR totiž projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření). Doplnuje se i výčet dokumentů, které ŠR projednává. Pravomoc se rozšiřuje také co se týče **souhlasu a jeho odejmutí s nově konstituovanou kombinovanou výukou a souhlasu se jmenováním na místo ředitele školy ředitele jiné školy téhož druhu**.

26. DALŠÍ ZMĚNY V OBLASTI VYŠŠÍHO ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

- a. Nově se umožňuje přijímání k vyššímu odbornému vzdělávání mimo rámec příslušného kola přijímacího řízení a zařazení uchazeče do probíhajícího prvního ročníku. Toto opatření se vztahuje na uchazeče, který je studentem bakalářského studijního programu nebo magisterského studijního programu nenavazujícího na bakalářský studijní program nebo který v době daného probíhajícího prvního ročníku studium takového programu ukončil jinak než řádně. Zůstává přitom zachováno, že je i nadále v kompetenci ředitele školy, zda výše uvedeného uchazeče o studium do prvního ročníku přijme. V rámci přijímacího řízení ředitel školy i nadále bude posuzovat doklady uchazeče o předchozím vzdělávání, včetně vysokoškolského vzdělávání a může stanovit jako podmínku přijetí i vykonání zkoušky. V tom případě určí její obsah, termín, formu a kritéria hodnocení v souladu s akreditovaným vzdělávacím programem příslušného oboru vzdělání.
- b. Zároveň se zakotvuje možnost uznání zkoušek absolutoria z VOŠ na VOŠ jiné. Opatření mají zvýšit propustnost vysokého a vyššího odborného školství, ale i vzájemně studia jednotlivých VOŠ.
- c. Dochází také ke snížení počtu členů zkušební komise absolutoria na šest (ze současných osmi). Členy komise již nebudou vedoucí absolventské práce a oponent absolventské práce, jejichž účast při konání obhajoby se mnohdy ukázala, s ohledem na odevzdávané posudky s vlastním hodnocením před konáním vlastní obhajoby, jako nadbytečná. Pro případy, kdy je účast v komisi vedoucího absolventské práce a oponenta práce potřebná, nebo o ni projeví zájem, může ředitel školy rozhodnout o jejich účasti a jmenovat je dalšími členy zkušební komise.
- d. Řediteli školy se nově ukládá povinnost jmenovat vedoucího absolventské práce a oponenta, kteří zpracují posudky k absolventské práci, jejichž součástí je návrh jejího hodnocení.
- e. Jasně se také stanoví, že výkaz o studiu na VOŠ může být veden v listinné nebo v elektronické podobě.
- f. Absolventská práce má být vždy konkrétního praktického zaměření (na rozdíl od dnešní možnosti). Smyslem navrhovaného opatření je přiblížit studium reálnému pracovnímu prostředí.

27. ZAVEDENÍ KRATŠÍCH PROGRAMŮ NA VOŠ

Zavádí se tzv. krátké cykly, tedy inovativní programy krátkého cyklu terciárního odborného vzdělávání, které budou zpracovány ve spolupráci se sociálními partnery. Mají flexibilně reagovat na potřeby trhu práce a zvýšit zaměstnatelnost absolventů tím, že poskytnou studentům specifické dovednosti a znalosti okamžitě aplikovatelné v praxi. Vedle současného 3–3,5 letého vyššího odborného vzdělávání (VOV) tak budou zavedeny 1–2leté obory/programy (úrovně EQF 5), které budou navazovat na dosaženou úroveň SŠ vzdělání. Vstoupit do nich budou moci také absolventi oborů, kteří nemají dostatečnou předchozí návaznost SŠ studia na daný obor VOV. To umožní jejich doplňkové využití pro přípravu k delším VOV programům a zajistí propustnost mezi různými

vzdělávacími cestami. Absolventi získají osvědčení s označením „**profesní specialista**“ (bez titulu).

Sekundárně by krátké programy mohly být využity i k doplnění předchozího SŠ vzdělání a vyrovnání rozdílů vůči oborům, na něž přímo navazující tříleté programy VOŠ. Tímto krokem se nabízí zvýšení dostupnosti těchto programů i pro studenty s nižším sociálním statusem. Všechny navrhované obory/vzdělávací programy VOV by byly prostupné (návazné).

U krátkých cyklů se **nepředpokládá jejich samostatná akreditace**. Vyšším odborným školám (VOŠ) by bylo umožněno je vygenerovat z akreditovaného tříletého programu. Krátké programy by byly autorizovány příslušnou VOŠ (u některých příp. se souhlasem uznávacího orgánu) a posléze (bez dalšího ověřování) zapsány do rejstříku škol a školských zařízení, což by zaručovalo účastníkům status studenta VOŠ.

V případě dvouletých programů se dále navrhuje **studium ukončovat odbornou zkouškou a obhajobou prakticky zaměřené závěrečné práce**, u jednoletých oborů bude studium ukončeno **obhajobou závěrečné práce** (taktéž prakticky zaměřené v propojení s konkrétními pracovišti firem). Rovněž u absolventských prací, v rámci absolutoria akreditovaného vzdělávacího programu VOŠ, se ukládá, aby byly prakticky orientovány na využití v praxi a ověřovaly praktické dovednosti získané během studia.

Zároveň se **zrušuje dosavadní stanovení povinného počtu vyučovacích hodin v akreditovaném vzdělávacím programu pro VOŠ**, které bude nově stanoveno prováděcím právním předpisem z důvodu potřeby jednotného minimálního nastavení.

28. OZNAČENÍ „DIPLOMOVANÝ SPECIALISTA (DIS.)“ PRO NĚKTERÉ ABSOLVENTY KONZERVATOŘÍ A VYŠŠÍCH ŠKOL

Absolventi konzervatoří, kteří v období od 27. července 1995 do 31. prosince 2004 úspěšně ukončili vzdělávání v konzervatoři absolutoriem mohou používat označení absolventa konzervatoře „diplomovaný specialista“, zkráceně „DiS.“. Stejné označení mohou dále používat **absolventi vyšších škol, kteří absolvovali studium na základě rozhodnutí ministra školství (č. j. 13 726/92-14) a úspěšně vykonali diplomovou zkoušku a obhájili diplomovou práci**. Dochází k nápravě stavu, kdy některým absolventům konzervatoří a absolventům tzv. vyšších škol nebyl přiznán odpovídající stupeň vzdělání.

29. ZMĚNY V NOSTRIFIKACÍCH ZAHRANIČNÍHO VZDĚLÁNÍ A SOUVISEJÍCÍCH POVINNOSTECH KRAJSKÉHO ÚŘADU

Opakovaná nostrifikační zkouška se nově koná jen z těch předmětů, ve kterých žadatel v dřívější nostrifikační zkoušce neuspěl, pokud od jejího konání neuplynula doba delší než **tři roky**. Uznání dílčích výsledků z předchozího řízení má přinést finanční úsporu a snížit administrativní a organizační zátěž na straně úřadů a škol a zároveň být vstřícné k žadatelům o uznání zahraničního vzdělání.

Dále se zpřesňuje a doplňuje povinnost krajských úřadů zanášet do seznamu řízení (o vydání osvědčení o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení v ČR nebo rozhodnutí o nostrifikaci) **relevantní údaje, kontrolovat je a vymezuje lhůta** pro jejich zanesení, aby nedocházelo k průtahům. Zejména uvedení případného nařízení nostrifikační zkoušky s výčtem předmětů. Úprava zefektivní možnosti využití seznamu řízení o žádostech všemi krajskými úřady, MŠMT i VŠ.

30. ZRUŠENÍ ZMOCNĚNÍ K VYDÁNÍ VYHLÁŠKY, KTERÁ STANOVUJE PODMÍNKY ORGANIZACE A FINANCOVÁNÍ SOUTĚŽÍ A PŘEHLÍDEK V ZÁJMOVÉM VZDĚLÁVÁNÍ

Navrhuje se **zrušení zmocnění k vydání vyhlášky a zrušení samotné vyhlášky č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání.** Soutěže a přehlídky jsou z důvodu různorodosti a množství **organizovány mnoha organizátory, přičemž na mnohé se tato vyhláška č. 55/2005 Sb nevztahuje. Jejich množství a různorodost také neumožňují určit jednotné podmínky jejich organizace a financování.** Tato vyhláška se proto v praxi neosvědčila, pro organizátory soutěží a přehlídek mimo zájmové vzdělávání je matoucí a v posledních letech nebyla pro svou neaktuálnost využívána ani v zájmovém vzdělávání. Veškeré podmínky spojené s organizací a financováním soutěží a přehlídek, které jsou ve vyhlášce uvedeny, lze řešit dotační výzvou, která umožňuje flexibilněji reagovat na případné změny podmínek při organizaci a financování soutěží a přehlídek. Cílem navrhované úpravy je sjednocení podmínek organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání i mimo zájmové vzdělávání, které budou respektovat aktuální podmínky organizace a financování soutěží a přehlídek.

31. POVINNOST ŘEDITELE ZVEŘEJŇOVAT ZPŮSOBEM UMOŽŇUJÍCÍM DÁLKOVÝ PŘÍSTUP

Nově návrh stanovuje:

- povinnost ředitele školy nebo školského zařízení **zveřejnit školní vzdělávací program způsobem umožňujícím dálkový přístup** (nejen na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení)
- povinnost ředitele VOŠ **zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup seznam akreditovaných vzdělávacích programů** (příp. autorizovaných programů vyššího odborného vzdělávání), včetně profilu absolventa, formy a délky vzdělávání (nejen na přístupném místě ve škole)
- povinnost ředitele školy (ZŠ, SŠ, VOŠ) **zveřejňovat výroční zprávu vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup** (nejen na přístupném místě ve škole)
- povinnost ředitele **zveřejnit školní řád nebo vnitřní řád způsobem umožňujícím dálkový přístup** (nejen na přístupném místě ve škole)
- povinnost ředitele **zveřejňovat informace k zápisu do ZŠ způsobem umožňujícím dálkový přístup** (nejen způsobem v místě obvyklým)

- povinnost ředitele VOŠ **zveřejňovat informace k přijímacímu řízení také způsobem umožňujícím dálkový přístup** (nejen na přístupném místě ve škole)

32. ODSTRANĚNÍ NADBYTEČNÉ POVINNOSTI ŘEDITELE ŠKOLY OHLEDNĚ ZVEŘEJŇOVÁNÍ VÝROČNÍ ZPRÁVY

Odstraňuje se ustanovení, podle kterého ředitel ZŠ, SŠ a VOŠ zpracovává každoročně výroční zprávu o činnosti školy za školní rok, zasílá ji zřizovateli a zveřejňuje vždy na přístupném místě ve škole, aby do ní každý mohl nahlížet a pořizovat si z ní opisy a výpisy, případně obdržet kopii. Jde totiž o **nadbytečnou povinnost**, neboť zveřejněním výroční zprávy způsobem umožňujícím dálkový přístup, který je zaveden předchozí novelou, je možnost nahlížení či pořizování opisů z výročních zpráv školy již zajištěno.

33. ZMĚNY V OBLASTI VÝCHOVNÝCH OPATŘENÍ

Nově se stanovuje možnost, aby výchovná opatření (pochvaly, ocenění, kázeňská opatření) mohli udělovat i jiní pedagogičtí pracovníci než pouze ředitel nebo třídní učitel. Dále dochází k úpravě, která stanoví, že ředitel školy zahájí řízení, nikoliv rozhodne (jako doposud), o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka či studenta do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka nebo studenta dozvěděl. Nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy se žák nebo student provinění dopustil, s výjimkou případu, kdy je provinění klasifikováno jako trestný čin.

34. ZMĚNY V OBLASTI ODKLADU POVINNÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Ruší se povinnost ZŠ informovat zákonného zástupce o možnosti odkladu povinné školní docházky z důvodu zastaralosti úpravy. Nyní má zákonný zástupce žádat o odklad v době zápisu, a tedy informování ve stejné době již neplní svůj účel. Nadto se dítě (ani zákonný zástupce) nemusí k zápisu do ZŠ osobně dostavit. O možnosti odkladu typicky průběžně informuje zákonného zástupce MŠ.

Dále se doplňuje povinnost ředitele školy, která není spádovou školou dítěte, oznámit vydání rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky bez zbytečného odkladu řediteli spádové školy. Ředitel spádové ZŠ dostává od zřizovatele seznam dětí s místem trvalého pobytu v obci. Pokud dítě žádá o udělení odkladu v jiné než spádové škole, ředitel spádové školy se o tomto nedozví (na rozdíl od zapsání dítěte, které se oznamuje řediteli spádové školy). Doplňované ustanovení má zamezit zbytečnému vyhledávání nepřihlášených dětí a zjišťování důvodů.

35. SNÍŽENÍ MINIMÁLNÍ ÚROVNĚ ČJ PRO UČITELE 2. ST. ZŠ A UČITELE VŠEOBECNĚ-VZDĚLÁVACÍCH PŘEDMĚTŮ SŠ

Navrhuje se v zákoně o pedagogických pracovnících **snížit minimální požadovanou úroveň znalosti ČJ pro učitele 2. st. ZŠ a pro učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů SŠ**. Požadavek na jazykovou vybavenost úrovně C1 zůstane nadále u učitelů MŠ a učitelů 1. st. ZŠ, tedy tam, kde je úroveň jazyka zásadní z hlediska výchovně-vzdělávacího procesu v období osvojování jazykového kódu. U učitelů na vyšších stupních, kde je jazyk žáků již usazen a rozvíjen zejména v předmětu zaměřeném na ČJ, by tento požadavek byl příliš přísný. Opatřením budou odstraněny negativní dopady na možnost zaměstnávat pedagogické pracovníky cizince, například ukrajinské válečné uprchlíky, jejichž přítomnost ve školách je žádoucí pro integraci uprchlíků-žáků.

36. UKONČENÍ INDIVIDUÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ I PO 1. POLOLETÍ

Navrhuje se, že **ředitel školy ukončí individuální vzdělávání i v případě, že žák neprospěl v 1. pololetí**. Pokud se žákovi v individuálním vzdělávání nedaří, není důvod čekat až na konec 2. pololetí.

37. VYPUŠTĚNÍ POŽADAVKU POVINNÉ PĚTILETÉ PRAXE PRO UČITELE ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ, PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ I ODBORNÉHO VÝCVIKU

Zákon o pedagogických pracovnících umožňuje řediteli školy přijmout pedagoga bez tzv. pedagogické způsobilosti na dobu 3 let, ve které si musí doplnit pedagogické vzdělání. **Narozdíl od učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů vyžaduje u učitelů odborných předmětů, odborného výcviku a praktického vyučování předchozí praxi v délce trvání pěti let. Tento požadavek se nově odstraňuje.** Důvodem jsou nerovně nastavené podmínky. U učitelů odborného výcviku a praktického vyučování jde o zbytečnou odkládací podmínku. Ověřit skutečnou erudici a odbornou připravenost, bez ohledu na délku praxe, uchazeče má dle návrhu být úlohou ředitele školy, nikoliv zákona. Úprava reaguje také na akutní nedostatek učitelů odborného výcviku.

38. ROZŠÍŘENÍ ODBORNÉ KVALIFIKACE UČITELE UMĚLECKÝCH ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ

Nově se v rámci zákona o pedagogických pracovnících umožňuje získat odbornou kvalifikaci učitele uměleckých odborných předmětů v ZUŠ, SŠ a konzervatoři taktéž **absolventům bakalářských studijních programů, které jsou umělecko-pedagogicky zaměřeny.**

39. MOŽNOST PROMINOUT ZMEŠKÁNÍ LHŮTY K PODÁNÍ ŽÁDOSTI O DOTACI

Cílem je zmírnění tvrdosti zákona při poskytování dotací právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení soukromých a církevních zřizovatelů. V případě poskytování dotací právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení zřizovaným registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi se postupuje podle zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla). **Nově se stanoví, že lze prominout zmeškání lhůty k podání žádosti o dotaci, přičemž se využije postupu podle § 41 zákona č. 500/2004 Sb. (správní řád)**, jehož použití jinak rozpočtová pravidla vylučují. Zmeškání lhůty nebude možné prominout, jestliže ode dne, kdy lhůta uběhla, uplynul jeden měsíc. O prominutí zmeškání lhůty pro podání žádosti o dotaci se rozhoduje usnesením, proti kterému nebude možné podat odvolání. Stejně bude platit při poskytování dotací právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které nejsou zřizovány státem, krajem, obcí, svazkem obcí, nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností, a které se řídí zejména zákonem č. 306/1999 Sb. (o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízeními).

40. MOŽNOST ZŘIZOVAT ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ I JINÝMI MINISTERSTVY A OSTATNÍMI ORGANIZAČNÍMI SLOŽKAMI

Návrh umožňuje, aby školy a školská zařízení mohla zřizovat i jiná ministerstva a ostatní organizační složky (nejen vybraná ministerstva jako doposud), a to jako organizační složky státu, jejich součástí nebo státní příspěvkové organizace. Odpadá v některých případech omezení na státní příspěvkové organizace, ty jsou totiž z personálního a logistického hlediska vysoce neefektivní. Toto zřizování bude probíhat za obvyklých podmínek. Zvláštní pravidla pro zřizování obranných, vojenských a vězeňských škol zřizovaných Ministerstvem obrany, vnitra a spravedlnosti nejsou dotčena.

41. MOŽNOST ZŘIZOVAT FIREMNÍ TŘÍDY V RÁMCI „BĚŽNÝCH PRACOVIŠŤ“

Navrhuje se umožnit zřizovat i firemní třídy v rámci „běžných“ pracovišť, aniž by se muselo vždy nutně jednat o odloučené pracoviště. Pod pojmem třídy bude zahrnuto i odloučené pracoviště (které se ze tříd skládá).

42. ZMĚNY VE VĚCECH ŠKOLSKÉHO REJSTŘÍKU

- a. Staví se nájisto, že účastníkem řízení ve věcech rejstříku škol a školských zařízení je vždy daná právnická osoba (nejde-li o příspěvkovou organizaci ani školskou právnickou osobu). Jde-li o příspěvkovou organizaci nebo školskou právnickou osobu, je účastníkem řízení jak daná právnická osoba, tak zároveň i její zřizovatel. Uvedené platí jak v řízeních na žádost, tak i v řízeních z moci úřední. Jde o taxativní výčet.

- b. Stanoví se, že **pokud právnická osoba**, která bude vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, **dosud nevznikla, je žadatelem její zřizovatel, zakladatel nebo jiná osoba, která je v souladu s právními předpisy oprávněna jednat za právnickou osobu do jejího vzniku.**
- c. **Vypouští se povinnost uložená příslušným orgánům ochrany veřejného zdraví v souvislosti s žádostí školy nebo školského zařízení o vydání stanoviska jako podmínky pro zápis do rejstříku škol a školských zařízení.** Změna se činí v návaznosti na novou hygienickou vyhlášku, která již neupravuje stavebně-technické požadavky a orgány ochrany veřejného zdraví již nejsou dotčeny k posuzování prostor v souladu s ustanovením § 147 odst. 1 písm. h) školského zákona.
- d. **Návrh novely doplňuje ustanovení týkající se údajů a dokladů, které jsou obsahem žádosti o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku, a to o pravidlo, že doklad osvědčující zřízení nebo založení právnické osoby** (typicky zakladatelské právní jednání), která bude vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, **se dokládá pouze v případě, pokud právnická osoba dosud nevznikla** (typicky nebyla zapsána do veřejného rejstříku). Pokud již právnická osoba vznikla, není opodstatněné dokládat její založení.
- e. V návaznosti na změnu v bodě 40. se doplňuje **nové ustanovení, které výslovně upravuje údaje dokládané při zápisu organizační složky státu do rejstříku a vedené o ní.**

43. PRÁVOMOCNÁ ROZHODNUTÍ A ÚDAJE Z REJSTŘÍKU BUDE KRAJSKÝ ÚŘAD PŘEDÁVAT MŠMT ELEKTRONICKY

Nově se stanoví, že **krajský úřad údaje z rejstříku škol a školských zařízení předává MŠMT k evidenci a ke zveřejnění elektronicky.** Tímto způsobem bude také předávat ministerstvu **pravomocná rozhodnutí** o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku, **pravomocná rozhodnutí** o zápisu změny v údajích a **pravomocná rozhodnutí** o výmazu školy nebo školského zařízení.

44. ZRUŠENÍ ZMOCNĚNÍ MINISTERSTVA KE STANOVENÍ MINIMÁLNÍHO PERSONÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ K ZAJIŠTĚNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLSKÝCH SLUŽEB

Zmocnění ke stanovení minimálního personálního zabezpečení k zajištění vzdělávání a školských služeb pro určení výše příslušných krajských normativů se ruší z důvodu nadbytečnosti, jelikož se v praxi neosvědčilo a ani do budoucna se praktická využitelnost nepředpokládá. Zaměstnanost ve školách a školských zařízeních a financování jednotlivých pozic ze státního rozpočtu jsou dostatečně regulovány ostatními právními nástroji.

45. OBECNĚJŠÍ VYMEZENÍ ORGANIZACE PLNÍCÍ ÚKOLY V OBLASTI PŘIJÍMÁNÍ, UKONČOVÁNÍ A OVĚŘOVÁNÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Výlučné uvedení jen jedné konkrétní státní příspěvkové organizace (CERMAT), která je přímo zřízená za účelem zajištění konání jednotných přijímacích zkoušek a didaktických testů společné části maturitní zkoušky, **je nahrazováno obecnějším vymezením pověřené státní příspěvkové organizace**, která bude plnit úkoly v oblasti přijímání, ukončování a ověřování výsledků vzdělávání.

46. METODICKÁ POMOC ZE STRANY ČŠI ŠKOLÁM PŘI ODSTRAŇOVÁNÍ NEDOSTATKŮ ZJIŠTĚNÝCH Z INSPEKČÍ

Česká školní inspekce bude moci těm školám a školským zařízením, u kterých byly při inspekční činnosti zjištěny nedostatky, a jsou tak povinny přijmout opatření k odstranění těchto nedostatků, **zprostředkovat metodickou pomoc** k jejich dlouhodobému řešení, a to v nejrůznějších aspektech jako například řízení kvality, pedagogické vedení školy i management ředitele. Přijetí takové nabídky podpory bude pro školy **dobrovolné**.

47. ZMĚNY V OBSAHU INSPEKČNÍ ZPRÁVY

Inspekční zpráva ČŠI má nově obsahovat pouze jména přizvaných osob, nikoliv jejich podpisy. Sjednocuje se tak úprava s kontrolním řádem. Zároveň se **ruší povinnost ředitele školy nebo školského zařízení potvrdit projednání a převzetí inspekční zprávy svým podpisem**, a to z důvodu současného zasílání inspekční zprávy do datové schránky, díky které je okamžik doručení zřejmý.

Autorka publikace: JUDr. Anna Francová

Název publikace: Jaké změny má přinést vládní novela školského zákona?

Zdroj: Předkládací zprávy, důvodové zprávy a závěrečné zprávy RIA MŠMT k této novele a k novele školského zákona PID KORND7VMAXNO (VeKLEP ODok Úřadu vlády ČR), pozměňovací návrhy k této novele

Vydal v srpnu 2024 Učitel naživo, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, z. ú., Praha

Aktualizováno v květnu 2025